

Francija. — Kolikor bolj se bliža termin, da se začne pred vojnim sodiščem v Rennesu obravnavati Dreyfusovi zadevi, toliko bolj se trudijo antirevizijonisti, da bi dokazali obtoženčovo krivdo. revizijonisti pa, da bi dosegli oproščenje obtoženca. V navedbo podrobnosti se ne moremo tukaj spuščati, ker nam ne dostaja prostora, konstatovati pa se mora, da je položaj kritičen, zlasti v armadi je vzlic ugledu, ki ga uživa vojni minister Gallifet tako velika nezadovoljnost, da pride lahko do eksplozije, kar bi pomenilo revolucijo.

Belgija. — Odsek za volilno reformo je imel v ponedeljek sejo, v kateri je po jako burnih razpravah zavrgel vse načrte za premembo volilnega reda. Vladni načrt je dobil jeden sam glas. Ministrstvo Vandenpeereboom se izvedlo iz tega naravne posledice in je ponudilo kralju demisijo. Kralj je demisijo tudi sprejel in je naročil voditelju katoliške večine. De Smes de Nayer naj sestavi novo ministrstvo. De Smes de Nayers hoče poskusiti svojo srečo s tem, da preloži v smislu liberalne manjšine izdelan načrt volilni reformi, ali občno se trdi, da tudi ta poskus, narediti sedanji krizi konec, ne bo imel uspeha. Socialni demokratje, ki so v manjšini najodločilnejši faktor in imajo mase na svoji strani, zahtevajo splošno in jednako volilno pravico in izjavljajo, da se z nobeno drugo volilno reformo ne zadovolje.

Obrtnija.

Zadruga z omejenim poroštvom.

Nemčija je s svojim zakonom o zadrugah z omejenim poroštvom, kateri je postal dne 10. maja 1892. veljaven, tako v gospodarskem kakor v juridičnem oziru vstvarila nekaj izrednega. V obče je razvoj gospodarskih in pravnih razmer tak, da se kaka gospodarska institucija najprej globoko vkorenini in močno razširi in šele tedaj, kadar je že izkazala svojo življensko moč, tedaj se šele vsled nastale potrebe potom zakona zariše njen delokrog in se določi njena pravna oblika. Iz kratka: gospodarska institucija je povsod prvo, potem jej sledi šele juristična oblika. Izgled zato so na pr. karteli. Ti obstoje pri nas že dolgo, a še vedno nimamo zakona, kateri bi jim določil obliko in meje.

Tako je povsod. Privatno pravo ima povsod nalogo, obstoječe gospodarske forme in uredbe obleči v obleko prava in nastale slabosti odstraniti.

V nasprotju s tem načelom, se je Nemčija lotila poskusa, potom zakonodajstva vstvariti novo gospodarsko formo, katera je bila do tedaj nemškemu narodu povsem neznana, namreč v pratičnem življenju. Ugledni strokovnjaki kakor Oton Bähr in Goldschmidt so temu poskusu odločno ugovarjali in prorokovali grozno katastrofo, toda izkazalo se je, da so bili njihovi pomiselki jalovi, in da je bilo optimistično mnenje, ki sta je potrebe industrije in praktičnega življenja dobro poznavajoča poslanca Oechelhäuser in Hammacker zastopala, povsem utemeljeno.

To se razvidi iz naslednjih, po uradnih podatkih posnetih navedb:

Koncem meseca februarja 1898, torej ob času, ko zakon še ni bil celih šest let v veljavi, je bilo na Nemškem vseh zadrug z omejenim poroštvom 1839, ka-

tere so imele vse skupaj temeljne glavnice 692,546 300 mark.

Te zadruga se po svojih opravkih razdeljujejo takole: 63 zadrug se bavi s kmetijstvom in gozdarstvom, vrtnarstvom in ribarstvom in te imajo skupnega kapitala 6,148.900 mark; 1390 zadrug se bavi z raznovrstnimi industrijami in te imajo skupnega kapitala 595,944.300 mark; 386 zadrug pa se bavi s trgovino in te imajo skupaj 90,453.100 mark kapitala.

Da ta nova gospodarska formacija ne služi toliko velekapitalističnim interesom, se razvidi iz naslednje sestave:

Izmed 1839 zadrug jih je imelo 1719 temeljno glavnico od minimalnega zneska, ki ga dopušča zakon, namreč od 20.000 mark. Minimalno glavnico 20.000 mark je imelo 182 zadrug, katero število je gotovo razmeroma jako veliko, zlasti če se pomisli, da je zadrug, ki imajo več kakor milijon mark kapitala le 120. Meje jih je 71, ki imajo kapitala do 2 milijona mark, 24, ki ga imajo 3 milijone, 17, ki ga imajo do 4 milijonov, 7, ki ga imajo do 10 milijonov in le jedna, ki ga ima na 10 milijonov.

Že te številke svedočijo, da nova gospodarska institucija ni ostala samo na papirju, kakor navadno ostajajo ekonomični načrti, ki niso izrasli iz dejanskega življenja, nego da je postala jako važen faktor v gospodarskem življenju Nemčije. Kako se zadruga z omejenim poroštvom razširjajo, to vidimo posebno jasno in dobro iz naslednjih števil:

Ustanovljenih je bilo l. 1892 — 63 zadrug s kapitalom 29,274.700 mark, l. 1893 — 183 zadrug s kapitalom 73,600.304 mark, l. 1894 — 254 zadrug s kapitalom 112,456.000 mark, l. 1895 — 297 zadrug s kapitalom 149,711.100 mark, l. 1896 — 376 zadrug s kapitalom 128,483.700 mark in l. 1897 — 640 zadrug s kapitalom 136,491.300 mark.

Te številke nam kažejo dvoje: prvič, da zadobiva institucija zadrug z omejenim poroštvom od leta do leta več terena, tako da rase število teh zadrug in v njih investirani kapital od leta do leta, in drugič, da so zadruga z omejenim poroštvom solidne in za življenje sposobne ustanovitve. Ker je do konca leta 1897 bilo ustanovljenih 1813 taci zadrug, koncem februarja 1898 pa jih je bilo 1839, je jasno, da je moglo biti le malo zadrug, ki so ali prišle v konkurz — o čemer uradni izkaz molči, ali pa so prostovoljno likvidirale.

Kakšen pomen imajo te zadruga z omejenim poroštvom za gospodarsko življenje v Nemčiji, se posebno vidi, ako se zgoraj navedenim statističnim podatkom primerjajo podatki o ustanovitvi delniških družb v istih letih.

Leta 1892. je bilo ustanovljenih 126 delniških družb s skupnim kapitalom 86 milijonov mark, dočim je bilo tisto leto, kakor smo zgoraj videli, ustanovljenih samo 63 zadrug z omejenim poroštvom in s kapitalom blizu 30 milijonov mark. Delniških družb je bilo torej tisto

leto ustanovljenih še jedenkrat toliko, kakor zadrug z omejenim poroštvom in je tudi njihov kapital znašal še jedenkrat toliko, kakor kapital zadrug.

A že v naslednjem letu se je to razmerje bistveno spremenilo, kajti v l. 1893. je bilo ustanovljenih 183 zadrug s kapitalom okroglih 75,000.000 mark, a le 95 akcijskih družb s kapitalom 73,000 000 mark, v letu 1894. je bilo ustanovljenih le 92 akcijskih družb s kapitalom 88 milijonov mark, zadrug pa 254 s kapitalom 112 milijonov mark. L. 1895. kaže, da je bilo ustanovljenih 161 delniških družb s kapitalom 250 milijonov mark; in 297 zadrug z omejenim poroštvom s kapitalom 150 milijonov mark; l. 1896. kaže 182 delniških družb s kapitalom 268 milijonov in 376 zadrug s kapitalom 128 milijonov.

Ako izvajamo iz teh statističnih podatkov logične sklepe, kar je treba storiti z veliko previdnostjo, ker material ne zadostuje popolnoma, potem najdemo mej drugim tudi to, da je število delniških družb sicer znatno, namreč skoro za polovico, zaostalo za zadrugami z omejenim poroštvom, nasprotno pa, da so je ustanovljenih delniških družbah skoro se jedenkrat toliko kapitala združenega, kakor v zadrugah z omejenim poroštvom. Iz tega izhaja s popolno sigurnostjo, da se velekapitalistična podjetja najraje poslužujejo oblike delniških družb, dočim se mali kapital drži oblike zadrug z omejenim poroštvom.

Zlasti dva momenta označujeta posebno stališče, ki je zavzema zadruga z omejenim poroštvom v sodobnem gospodarskem življenju Nemčije. Prvi moment je ta, da stoji zadruga v sredi mej individualistično odprto trgovsko ali obrtno družbo in kolektivistično akcijsko družbo, drugi moment pa je ta, da je kreditna in kapitalna podlaga zadrug vse drugačna, kakor pri onih dveh formah skupnega delovanja.

V Avstriji bi se taka oblika te zadrug samo pod gotovimi kavitelami mogla uvesti, zlasti zategadelj, ker bi nagel prehod od sedanjih premnogih in tesnosrčnih kontrolnih predpisov sedaj veljavnega akcijskega prava do zadrug z omejenim poroštvom, ki ni podvržena v Nemčiji nikaki javni kontroli, ako se ne bavi z bančnimi posli, mogel imeti nevarnih posledic. (Kon. sledi.)

Šolska razstava obrtnih strokovnih šol.

Obrtne strokovne šole v Ljubljani so zaključile šolsko leto z veliko razstavo, ki je bila občinstvu brezplačno pristopna 28., 29. in 30. julija. Razstava je obsegala vse one predmete, ki se poučujejo na zavodu in je bila jako bogata. Tri velike dvorane so bile natlačene polne risarij, izdelkov iz gline, mavca, lesa in vrbe, proizvodov umetne veznine in čipkarstva.

V prvi vrsti je bilo videti na stotine risarij raznih vrst: prostoročno risanje (učitelj I. Vesel), geometrično

risanje (učitelj E. Cigoj), risanje po modelih, projekcijsko risanje in nauk o sencah (učitelj I. Vesel), arhitektonsko oblikoslovje (učitelj I. Springer), potem pa obilno število strokovnih risarij in dotičnih detajlov iz mizarske, rezbarske in podobarske skupine (učitelja E. Cigoj in C. Mis). Povsodi smo nahajali zastopane razne tehnike in manére — tu svinčnik, tam kredo, tu tuš, tam barvo — v toliki mnogovrstnosti, da bi bilo trebalo ure, da bi si človek pogledal to obilico. Poleg risarij, ki so bile v tako častnem številu zastopane, smo videli v bujni raznoličnosti razpostavljene proizvode iz raznih delavnic in ateljejev.

Pletarski odderek (delovodja J. Baran) je kazal raznovrstno pletarsko robo, pričeni z navadno košarico in končavši z objekti, ki so namenjeni nakitju in salonu; tudi razni stoli, pleteni iz vrbovih šib, pisarniški koši itd. so bili razvrščeni po raznih kotih dveh dvoran.

Mizarski odderek (učitelj E. Cigoj in delovodja I. Tratnik) sta imela jako raznolične predmete iz smrekovega, bukovega, orehovega in hrastovega lesa, kakor omare, pisalne mize, jedilne mize, stole, urno omarico, nakitne omarice, predmete s kovinskimi in lesenimi intarzijami, itd. razstavljena.

Strgarski odderek (delovodja I. Stirn) je predočeval obilno strgarskega drobiža, razno orodje, škatlje, posode, krožnike, pisalnike itd., osobito pa veliko posteljo, ki je sestavljena skoraj izključno iz struženih delov. Tudi kovinski tisek je bil v nekaterih proizvodih zastopan.

Rezbarski odderek (učitelja C. Mis in J. Springer) je bil zastopan z obilnimi rezbarijami v mehkem in trdem lesu; ornamenti raznih slogov in dob, okviri, konzole, grbi, itd. se vrste v velikem številu. Nekateri objekti so tudi pozlačeni in barvani. Tu sem spadajo tudi predmeti, ki so bili narejeni v oddelku za modeliranje (učitelj C. Mis). V mehki ilovici, deloma tudi žgani, in v gipsu se nam predstavlja bogata zbirka del ornamentalne in tudi figuralne smeri.

Odderek za figuralno podobarstvo (učitelja A. Gangl in J. Springer) izpostavil je razne človeške dele, noge, roke, glave in cele podobe, večinoma nabožnega značaja, na pr, madone, razpela itd. v ilovici in lesu.

Šola za umetno vezenje in čipkarstvo je bila nastanjena v posebni dvorani. Razne risarije iz prostoročnega in strokovnega risanju (učitelj Alojzij Šubic) krili so stene, na mizah pa so ležale stoteri predmeti ženske ročne umetnosti; vse glavne tehnike so bile zastopane z vzornimi prti ali pa z dovršenimi praktičnimi oziroma nakitnimi predmeti. Od takozvane Holbeinova tehnike pa do bogatega zlatega vezenja in slikanja z iglo so bile primerno zastopane (učiteljice M. Hlavka, A. Schmiedt in T. Wennig). Posebno pa so se odlikovale razne društvene zastave, ki so bile narejene v atelje oddelku, kakor zastava c. kr. nižje gimnazije v Ljubljani, zastava „Slov. zidarskega in tesarskega društva v Ljubljani“, pevskega

Kakor se čuje, hoče hrvatski ban na vsak način, da se sedanja nagodba premeni v prid zdaj finančno jako znatno pokrajšane Hrvatske. Nekateri listi celo trde, da odstopi, ako se ogrska vlada ne uda njegovim zahtevam, toda to se temu ne zdi prav verjetno. Ban je Madjar in je doslej na Hrvatskem vedno zastopal samo madjarske interese. Kdo naj verjame, da hoče zdaj celo svoje pozicijo žrtvovati, samo da brani koristi pastorka Hrvatske.

Nemčija. — „Kölnische Volkszeitung“, glasilo nemške katoliške stranke, je priobčila članek, v katerem je ostro grajala znano postopanje necega pruskega generala, ki je javno pokazal, da soglašja z razupitnim Wolfom, kateri zahteva, naj Nemčija intervernira v prid avstrijskim Nemcem. Naša vlada ni zahtevala pojasnil, iz česar se po pravici sklepa, da se ne čudi, da trozveza ni več tako trdna, kakor je bila nekdanj. V zadnjem času je imel sicer naš cesar kratek sestanek z nemškim kancelarjem in tudi grof Goluchowski se snide kmalo s knezom Hohenlohom, ali to so več ali manj le formalnosti in drugzega nič.

Srbija. — Položaj se v zadnjih dneh ni prav nič premenil. Naglo sodišče se še ni začelo pečati z „zarotniki“ ter obsoja, da ima kaj dela, druga ljudi, ki niso drugzega zakrivali, kakor da razkralju Milanu niso všeč. Milan išče še vedno prič in dokazov, da bi vsaj polkovnika Nikoliča in bivšega ministrskega predsednika Pasiča in Tavšanoviča mogel spraviti pod zemljo, ali njegova prizadevanja mu ne gredo prav od rok. Zaman se trudi, dobiti tacihi krivih prič, katere bi kaj izdale. V tem pa se kaže čedalje jasnejše, da hoče Rusija vender povzdigniti svoj močni glas v obrambo tistih srbskih rodoljubov, katere bi Milan rad spravil pod zemljo. Ruski listi govore prav energično za intervencijo v prid radikalcev in zahtevajo, naj se Milan odstrani iz Srbije. Ako bi se to zgodilo, bi se red in mir kmalu povrnila v Srbijo. Kako stabiljšče zavzame naša država, tega nihče prav natančno ne ve. Z jedne strani se čuje, da sta se Avstrija in Rusija domenili glede skupnega postopanja v srbskih zadevah in da nečeta dopustiti kar Milan namerava, da se namreč usmrtijo srbski radikaleci. Z druge strani pa se to prereka in zlasti ruski listi trde, da Avstrija neče privoliti v odstranjenji Milana iz Srbije, če tudi ne odobrava po njem nameravanega klanja radikalcev.

Belgija. — V soboto je bilo sestavljeno novo ministrstvo, kateremu je na čelu Smet de Nayers. Nova vlada se je v torek predstavila parlamentu in razvila svoj program. Izrekla se je za proporcionalni volilni sistem in za občno dolžnost službovanja pri vojakihi. Zbornica je vladi izrekla zaupanje, toda socialni demokratje niso zadovoljni z vladnim programom in hočejo nadaljevati boj za občno in jednako volilno pravico.

Francija. — Dreyfussova afera se bliža svojemu koncu. Zdaj se vrši po kasacijskem dvoru zaukazana nova obravnava pred vojnim sodiščem v Rennesu. Zanimanje zanjo je veliko, a obravnava utegne zadobiti tudi velik političen pomen. Pričakuje se senzacionalnih razkritij zlasti od strani generala Mercierja, ki je bil za časa Dreyfussove obsodbe vojni minister, in od strani takratnega predsednika republike Kazimirja Perierja. Ta razkritja utegnejo imeti eventualno velike politične posledice.

Amerika. — V republiki San Domingo, katere predsednik je bil pred kratkim umorjen, so nastali nemiri. Nasprotja mej strankami so bila na tem otoku vedno velika. Sedaj pa so toliko večja, ker gre boj za mesto predsedništva. Združene države se jako močno zanimajo za to volitev in se zlasti trudijo, da spravijo na krmilo nekega Janinesa, ki je za to, da bi se republika San Domingo združila z Zjedinjenimi državami. To se najbrž tudi zgodi. Zjedinjene države so že poslale na lice mesta nekaj svojih vojnih ladij.

Obrtnija.

Zadruga z omejenim poroštvom.

(Konec.)

Za ustanovitev zadruga z omejenim poroštvom zadostuje, ako se združijo dve, tri ali štiri osebe ali kolikor se jih hoče. Te morajo napraviti sodno ali notarijalno potrjen statut, zložiti morajo glavnico v najmanjšem znesku 20.000 mark, od katere svote pa je pri ustanovitvi treba vplačati le četrti del, torej 5000 mark v gotovini, imenovati morajo izmed sebe načelnika, ki vodi vse posle dotičnega podjetja, ter izposlovati vpis v trgovinski register. Posebnega nadzorovalnega odseka jim ni treba.

Vsak član take zadruga mora imeti glavinski delež za vsaj 500 mark. Ti deleži so lahko različno visoki, a vsi skupaj morajo znašati toliko, kakor temeljni kapital, tako da je vsak takoimenovani ažijo pri ustanovitvi popolnoma izključen. Vsak zadružnik more pri ustanovitvi prevzeti samo en delež, nič več. Po tem, kolikor znaša temeljna vloga tega deleža, se navadno določa tudi čisti dobiček zanj. Deleži se lahko prodajo in preneso na kogarkoli, eventualno se tudi lahko razdele na več manjših deležev, toda samo s privoljenjem cele družbe. Če hoče kdo svoj delež prodati, — to je jedna najvažnejših določb tega zakona — se mora prodaja sodno ali notarsko potrditi, celo kadar se je sklenil zgol obligatoren pactum cedendo. Vsled tega so zadružni deleži v naprej in to za vse čase popolnoma izključeni od borznega prometa, kar je tako za pravi razvoj ter organizacije kakor tudi za gospodarske namene, katerim naj služi, največje važnosti. Vsled tega, ker je zadružne deleže le po odstranitvi primerno jako velikih ovir moči prenesti, so ti deleži za kupčijo na borzi povsem nerabni a vsled tega so pri teh zadrugah nepotrebne vse tiste mnogoštevilne in časih prav nadležne kavtele, katere je nemško akcijsko pravo vstvarilo v varstvo občinstva, da obvaruje to občinstvo pred nakupovanjem manj vrednih ali celo ničvrednih akcij. Nadalje pa je s tem tudi onemogočena goljufiga spekulacija, da bi se na tej zadružni podlagi ustanavljala sleparska podjetja, ki imajo samo ta jedini namen, prevariti in izkoristiti občinstvo z zvijačno ažijotazo. Na drugi strani je ta formelni predpis seveda tudi velika ovira pri pridobivanju kapitalistov za zadruga z omejenim poroštvom. Trgovci, bankirji in sploh vsi tisti večji kapitalisti, katerim je na tem, da vse svoje kapitalne vloge lahko vsak čas in brez težav realizujejo, se pač ne bodo z večjimi zneski udeleževali pri zadrugah z omejenim poroštvom, ker bi jim bilo le po dolgi in mučnih procedurah in še to le izjemoma mogoče priti do svojega v zadrugi investiranega kapitala.

Ta okolnost že kaže za katere gospodarske smotre je zadruga z omejenim poroštvom najpripravnejša. Ako

hoče več oseb ustanoviti nekako komanditno ali odprto kupčijsko, zajedno pa svoj reziko omejiti na gotov znesek, potem, zlasti če niso potrebni večjega personalnega kredita, lahko izvolijo obliko zadruga z omejenim poroštvom. Prav posebno priporočljiva so take zadruga za takozvane robinske kupčije. Recimo da umrje posestnik velike trgovine, a posamezni njegovi dediči, bodisi da so nedoletni ali niso trgovci ali kar že bodi in jim vsled tega ni mogoče, da bi se bavili s kupčijo oziroma da bi jo osebno vodili. V takih slučajih napravijo zadrugo z omejenim poroštvom in je tako izključen vsak osebni, njihov deležni znesek presegajoči riziko. Tudi za tiskarska, časniška in druga taka podjetja je ta gospodarska organizacija jako pripravna.

Vspehi v Nemčiji kažejo njeno življensko moč. Želeti je, da bi se uvedla ta organizacija tudi v Avstriji. Po tej poti bi sčasoma tudi Slovenci lahko dobili svojo industrijo.

Šentjanski premogokop.

Omenili smo že, da se vrše mej lastnikom šentjanskega premogokopa in mej nekim nemškim konsorcijem pogajanje radi nakupa tega zaklada naše zemlje. V dotičnem konzorciju so baron Schwegel, Jos. Luckmann, Otomar Bamberg in drugi taki jako petični gospodje. Morde bi se bilo že doseglo porazumljenje, da ne zahteva baron Schwegel nekih posebnih udobnosti, katerih mu, če smo prav podučeni, drugi člani koncesije nečejo privoliti.

Ker smo tudi mi prepričani, da je šentjanski premogokop zadeva, katera mora ostati na dnevnem redu, dokler se stvar ne doseže v tistem smislu, kakor bi bilo želeti iz narodnih in gospodarskih ozirav, zato hočemo novič o njej spregovoriti.

Šentjanski premogokop se nahaja na Dolenjskem in sicer 14 kilometrov od južnoželezniške postaje Sevnice in 18 kilometrov od Trebnjega. Ta premogokop, ki je bil že v najrazličnejših rokah, je od lanskega leta v posesti odločnega slovenskega moža, ki ga je kupil za precej ugodno ceno in pod posebno ugodnimi pogoji od madjarskega dvornega svetnika Sombathyja ter ga z izdatnim žrtvami povzdignil na sedanjo veliko vrednost in veljavo. Lastnik premogokopa, ki s svojim premogom uspešno konkurira trboveljski družbi, vsaj v Ljubljani, namerava, ker se v kratkem zgradi lokalna železniška proga iz Trebnjega v Šentjanž, zgraditi vzkotirno progo do Sevnice in to na deželni cesti, kar mu je baje deželni odbor kranjski že dovolil, da na ta način odpre šentjanskemu premogu pot ne le na Kranjsko, marveč tudi na Hrvaško.

O premogokopu so se najodličnejši geologi izrazili tako ugodno, da bolje ni mogoče. Po izjavah teh strokovnjakov se nahaja v tem premogokopu — razun takozvanega „Kotla pri Dvoru“, ki še ni odprt in preiskan, a kjer je konstatovana istotako zaloga premoga —

230,000.000 metrskih centov to je 23 milijonov ton premoga; če se izkoplje le 50 vagonov à 10 ton na dan tekom jednega leta torej v 300 delavnikih se dobi povprek najmanj 1500 vagonov premoga.

Premogokop ima 50 rudniških mer (jedna mera en meter premogove žile) in razun omenjenih mer še 50 prostosledov. Ta premogokop je, kakor smo že rekli, zdaj na prodaj, oziroma se snuje sindikat in s tem je dana našim zavednim narodnim krogom, ki imajo kaj smisla za take zadeve, da se lotijo lukrativnega podjetja in zajedno pokažejo svojo zmožnost za rešitev velikih gospodarskih vprašanj.

Rentabiliteta podjetja je zajamčena v izračunjeni množini premoga in v izborni njegovi kakovosti.

Ako torej vzamemo, da se zasnuje sindikat in to na podlagi strokovnjaške izjave, vsled katere je premoga 230,000.000 metrskih stotov razun onega, ki leži še neodkrit v okoli ležečih prostosledih, in da bi računali le jeden sam krajcar na neizkopani meterski cent premoga, tedaj znaša opravičena kupna vrednost premogokopa 2,300 000 gld. Ako bi sindikat prodajal premog na licu mesta le po 20 krajcarjev metrski stot, znaša povprečna vrednost blaga do 46,000.000 gld, po odbitju vseh stroškov.

Ta ogromna a le nizko označena cena premogokopa pride potem v korist kupcem ali soudeležencem na sindikatu in njihovim naslednikom.

Te številke so menda dovolj mikavne za vsakega količkaj imovitega Slovenca, ki želi svoje premoženje pomnožiti.

Za stvar samo bi bilo dobro, ako se ustanovi konsorcij ali sindikat na kukse ali deleže, recimo po 1000 gl. Kakih 150 do 200 deležev se prav gotovo v kratkem času nabere med Slovenci, ker je dovolj toliko finančno podprtih ljudi mej nami.

Toda pri tej priliki moramo izreči resno besedo do cenjenih rojakov: ne bodite tesnoprсни in zlasti ne odlašajte, stvar je nujna; če boste odlašali, se utegne bridko nad Vami maščevati.

Velika napaka v Slovencih je, da se ne moremo odločiti za nobeno večjo reč, mesto da bi se je krepko in neustrašno vprijeli in jo možato izvedli, kakor je častno za olikani in napredni narod.

V kolikor smo poučeni in kakor smo že omenili, obstoji nevarnost, da preide premogokop v roke tujcev. Nasledke bi si morali sami pripisovati.

Naša misel je: Pustite vse ozire na stran in neznatne pomisleke in imejte stalno pred očmi dejstvo, da je tu pred nami veliko narodno-gospodarsko podjetje, iz katerega se v teku let razvije ponos naše podjetnosti.

Posnemajmo samo Nemce! Kako delajo oni. In gotovo si bomo hvaležni sami in hvaležni nam bodo naši potomci.